

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	5
İÇİNDEKİLER	9
KRONOLOJİ	15
GİRİŞ	17

BİRİNCİ BÖLÜM

IUS CIVILE VE DOĞAL HUKUKÇU OLARAK CICERO

I. Stoa Felsefesinin Kökleri	21
A. İlk Dönem Stoa Felsefesi	21
1. Stoa'ya Göre Varlığın Özü: Ateş	23
2. Stoa'ya Göre Tanrının, Doğanın ve İnsanın Özü: Logos	24
3. Stoa'ya Göre Bilim: Meyve Bahçesi	27
4. Stoa'ya Göre Devlet: Evrensel Egemenlik	29
5. Değerlendirme	30
B. Orta Dönem Stoa Felsefesi	32
1. Panaitios	33
2. Poseidonus	35
3. Değerlendirme	38
C. Son Dönem Stoa Felsefesi	39
II. Cicero'nun Stoa Felsefesi	40
A. Cicero'nun Erdem Üzerine Stoacı Analizleri	41
1. Bilgelik (Sapientia)	41
2. Adalet (Justitia)	43
3. Cesaret (Fortitudo)	46
4. İtidal (Temperantia)	47
B. Cicero'nun Hukuk Üzerine Stoacı Tespitleri	48

III. Cicero’da Ius Naturale Düşüncesi	49
A. Dar Anlamıyla Ius Naturale	49
1. Ius Naturale - Tanrısal Adalet Farkı	50
2. Ius Naturale – Volkgeist’tan Doğan Adalet Farkı	52
3. Değerlendirme	54
B. Evrensel bir sistem olarak Ius Naturale	55
C. Adaletin Temeli.....	58
D. Aequibilis (Eşitlik)	60
1. Köleler	62
2. Kadınlar	66
a. Tutela Mulierum (Zorunlu Erkek Vesayeti)	66
b. Mirasçılık	68
c. Adsızlık.....	69
E. Aequitas (Hakkaniyet)	70
1. Secare Partis (Alacaklıların Borçluyu Parçalama Hakkı)	72
2. Addictus (Alacaklının Borçluyu Hizmetçisi Yapma Hakkı)	74
F. Masumiyet Karinesi	75
G. Yasaların Geriye Yürümezliği – Kazanılmış Hak Anlayışı	77
H. Meşru Müdafaa	78
IV. Cicero’dan Sonra Ius Naturale	79
A. Seneca’ya göre Ius Naturale	79
B. Marcus Aurelius’a Göre Ius Naturale	80
C. Gaius’a Göre Ius Naturale	81
D. Ulpianus’a Göre Ius Naturale.....	83
E. Augustinus’a Göre Ius Naturale	84
F. Aquinalı Thomas’a Göre Ius Naturale	85
V. Cicero’da Humanitas Düşüncesi	87
A. İlkçağ Felsefesinde Humanitas Anlayışı	87
B. Stoa Felsefesinde İnsanın Konumu	88
C. Cicero’nun Humanitas Anlayışı	90
1. Siyasi Retorik	92
2. Serimleyici Retorik	93
3. Adli Retorik	94

a. Klasik Retorik Öğeler	95
(1) Ethos	95
(2) Pathos	96
(3) Logos	97
b. Reductio ad Absurdum (Saçmalığa Varım)	98
c. Analogia (Benzeştirme)	98
d. İmalı Soru Sorma	99
e. Cicero'nun Adli Retoriğinin Genel Değerlendirmesi	100
VI. Cicero'dan Sonra Humanitas	100
VII. Değerlendirme	101

İKİNCİ BÖLÜM

ANAYASAL YAPI VE CUMHURİYETÇİ OLARAK CICERO

I. Roma'da Cumhuriyet Fikri	103
A. S.P.Q.R.	103
B. Res Publica	105
C. Politeia (πολιτεία)	107
II. Roma'nın Cumhuriyet Dönemindeki Anayasal Yapısı	108
A. Monarşi Yerine Halk Egemenliği (M.Ö. 509)	108
B. Leges Duodecim Tabularum: Yasaların Alenileşmesi (M.Ö. 451-449)	111
C. Plebs Sınıfına Temsil Yetkisi Verilmesi (M.Ö. 445)	112
D. Lex Licinia Sextia: Magistratus'lukların Kurulması (M.Ö. 367)	114
E. Lex Hortensia: Halkoylamalarının Bağlayıcı Hale Gelmesi (M.Ö. 287)	115
F. Leges Corneliae: Cumhuriyet İçin Diktatörlük (M.Ö. 81-80)	116
G. Leges Iuliae: Cumhuriyete Karşı Diktatörlük (M.Ö. 44)	121
H. Lex Titia: Cumhuriyet Umutlarının Tamamen Sönmesi (M.Ö. 43)	125
III. Cicero'nun Cumhuriyet Savunusu	127
A. Özgür Toplum Roma	128
B. Karma Yapılı Devlet Anlayışı	130
C. Küresel Roma Devleti	131
D. Roma'nın Erdemli Vatandaş İdeali	133
E. Cicero'nun Anayasal Tasarıları	135
1. Tek İdeal Anayasa	136

a. Monarşik Unsur	137
b. Aristokratik Unsur	138
c. Demokratik Unsur	139
2. Hukukun Üstünlüğü (Hukuk Devleti)	142
3. Erdemli Devlet Adamlığı	146
4. Değerlendirme	149
VI. Cicero'nun Cumhuriyet İçin Verdiği Fiili Mücadele	150
A. Sulla'nın Diktatörlüğüne Karşı Cicero	151
B. Catilina'nın Darbe Girişimine Karşı Cicero	153
C. Clodius Pulcher'in Otoriter İdaresine Karşı Cicero	156
D. Julius Caesar'ın Diktatörlüğüne Karşı Cicero	158
E. Marcus Antonius'un Diktatörlüğüne Karşı Cicero	161
VII. Değerlendirme	163

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ROMA'DA SINIF MÜCADELESİ VE EQUITES SÖZCÜSÜ OLARAK CICERO

I. Roma'da Sınıflar Kademelenmesi	165
A. Roma Kralları	165
B. Patricii Sınıfı	166
1. Büyük Aileler	166
2. Diğer Patricii Aileler.....	166
3. Genel Değerlendirme	167
C. Plebs Sınıfı	167
1. Equites (Atlılar)	168
a. Krallık Döneminde Equites (M.Ö. 753-509)	168
b. Cumhuriyetin İlk Döneminde Equites (M.Ö. 509-264)	169
c. Orta Cumhuriyet Döneminde Equites (M.Ö. 264-133)	170
d. Cumhuriyetin Son Döneminde Equites (M.Ö. 133-27)	170
e. İmparatorluk Döneminde Equites (M.Ö. 27 - M.S. 476)	172
2. Alt ve Orta Düzey Plebs Sınıfı	173
3. Değerlendirme	173
D. Socii (Müttefikler)	174
E. Eyalet Halkı (Provinciales)	175

F. Konuklar (Hospitia)	176
G. Barbarlar	177
H. Marjinalleşmiş Gruplar (Köleler, Gladyatörler, Azatlılar)	177
İ. Değerlendirme	179
II. Sınıflar Arası Çatışmada Cicero'nun Konumu	179
A. Equites Zümresi Sayesinde İyi Bir Öğrenim Görmesi	180
B. Equites Zümresi Sayesinde Başarılı Avukat Olması	181
C. Equites Zümresi Sayesinde Başarılı Bürokrat Olması	183
D. Equites zümresi Sayesinde Siyasette Başarılı Olması	184
III. Roma'da Sınıflar Arası Çatışmalar ve Cicero'nun Tavrı	188
A. Özgür İnsanlar – Köleler Çatışması	188
1. Sicilya Köle İsyanları	189
2. Spartacus İsyanı	190
B. Romalılar – Socii (Müttefikler) Çatışması	191
C. Patricii (Kurucu Babaların Soy) - Plebs (Tâbiler) Çatışması	192
1. Sosyal Sınıf Olarak Senatus	195
2. Nobilitas (Aileden Bürokratlar) - Novo Homus (Türediler) Çatışması	196
3. Optimates (Seçkinler) - Populares (Halkçılar) Çatışması	197
a. Spurius Cassius Vecellinus	199
b. Spurius Maelius	199
c. Marcus Manlius Capitolinus	199
d. Gracchus Kardeşler	200
(1) Tiberius Gracchus	200
(2) Gaius Gracchus	202
e. Catilina Olayı	204
f. Publius Clodius Pulcher	210
g. Julius Caesar	211
h. Marcus Antonius'un Söylevi	215
IV. Değerlendirme	216
SONUÇ	223
KAYNAKÇA	229